

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 428/2018-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Bauer, s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Richard Bauer, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 141/2011 za účasti Okresného súdu Michalovce a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 141/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Michalovce prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 141/2011 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je jej Okresný súd Michalovce povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Michalovce je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária Bauer, s. r. o., Dénešova 19, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2018 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 9 C 91/2010, sp. zn. 10 C 91/2010 a pod sp. zn. 10 C 141/2011.

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka „*podala 1. júla 2010 a 28. júna 2010 okresnému súdu žaloby o zrušenie a vypořádanie podielového spoluvlastníctva k hnutel'ným veciach a nehnuteľnostiam*“.

Zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 91/2010 vyplýva, že s'ťažovateľka podala 1. júla 2010 návrh na začatie konania o zrušenie podielového spoluvlastníctva proti žalovaným v 1. rade – [REDAKOVANÉ],

v 2. rade – [REDACTED], a v 3. rade – [REDACTED].
Predmetom konania je vyporiadanie spoluvlastníctva k hnutelným veciam špecifikovaným v žalobe.

Zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 91/2010 považuje ústavný súd za preukázané, že 28. júna 2010 podal [REDACTED] (ďalej aj „žalobca“) proti žalovaným v 1. rade – sťažovateľke, v 2. rade – [REDACTED], [REDACTED], a v 3. rade – [REDACTED], žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti prikázaním veci za náhradu.

Okresnému súdu bolo 5. januára 2011 doručené podanie žalovaného v 3. rade, ktorý navrhol spojenie veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 9 C 91/2010 s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 10 C 91/2010.

Okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 91/2010 zo 14. februára 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23. marca 2011, spojil na spoločné konanie vec vedenuť okresným súdom pod sp. zn. 10 C 91/2010 spolu s vecou vedenou pod sp. zn. 9 C 91/2010. Konanie bolo ďalej vedené pod sp. zn. 10 C 91/2010.

Okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 91/2010 zo 7. júna 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. júla 2011, konanie proti žalovanej v 3. rade – [REDACTED] zastavil, ostatné nároky žalobcu boli vylúčené na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 10 C 141/2011, kde sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 1. rade a [REDACTED] ako žalobca.

Zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 141/2011 považuje ústavný súd za preukázané, že okresným súdom je pod sp. zn. 10 C 141/2011 vedené konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti prikázaním veci za náhradu na základe žaloby podanej 28. júna 2010 [REDACTED] proti sťažovateľke a pôvodne žalovanej v 2. rade – [REDACTED], ako aj zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k hnutelným veciam na základe žaloby

podanej 1. júla 2010 sťažovateľkou (proti žalobcovi a žalovanej v 2. rade – [REDACTED]).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: «Dňa 11. 11. 2011 sa konalo pojednávanie vo veci samej. Pojednávanie bolo odročené za účelom určenia hodnoty nehnuteľností. Až do 19. 10. 2015 okresný súd nevykonal iný dôkaz, ktorý by sa týkal iného, ako určenia hodnoty nehnuteľností. Okresný súd sa za štyri roky vôbec nevenoval premetu konania týkajúceho sa zrušenia podielového spoluvlastníctva na ostatných veciach.

Dňa 05. 08. 2015 podal manžel sťažovateľky [REDACTED] sťažnosť na Ministerstvo spravodlivosti SR, ktorá bola postúpená Okresnému súdu Michalovce. Okresný súd Michalovce vybavil sťažnosť s tým, že manžel sťažovateľky nie je účastníkom konania a preto sťažnosť odložil dňa 23. 09. 2015. Následne dňa 19. 10. 2015 sťažovateľka sama podala sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní vo vyššie uvedených veciach a taktiež uviedla, že plne stojí za sťažnosťou svojho manžela a v celom rozsahu sa s ňou stotožňuje. Požiadala okresný súd, aby sťažnosť manžela považoval za jej sťažnosť a všetky námietky a odôvodnenia v nej uvedené. Taktiež upozornila na to, že prieťahy v konaní spôsobujú, že nehnuteľný majetok chátra a tak sa i znižuje jeho hodnota. Čo sa týka hnutel'ného majetku k tomu sťažovateľka uviedla, že jej brat, ktorý je účastníkom konania, tento už čiastočne rozpredal, čím sa neoprávnene obohatil a doposiaľ na túto skutočnosť Okresný súd Michalovce nebral ohľad, i keď na to sťažovateľka neustále poukazovala.

Sám okresný súd vo svojej odpovedi na sťažnosť zo dňa 13. 11. 2015 uviedol, že: „súd sa v spojenom konaní zameral výlučne na dokazovanie v predmete konania zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, pričom v ďalšom predmete konania-zrušenie podielového spoluvlastníctva, konať opomenul. Preto v tomto bode Vašej sťažnosti na prieťahy v konaní o zrušení podielového spoluvlastníctva k hnutel'ným vedám je nutné akceptovať Vašej výhrady. Nečinnosť súdu fakticky pretrváva od prvého úkonu po spojenie veci, od júna 2011 po súčasnosť.»

Sťažovateľka poukazuje na to, že keďže z jej strany boli «podniknuté všetky úkony voči okresnému súdu, ktoré by boli spôsobilé odstrániť v namietanom konaní uvedené zbytočné prieťahy avšak bezvýsledne, sťažovateľka sa rozhodla podať predmetnú sťažnosť

podľa § 49 zákona č. 38/1993 Z. z o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, ako porušovateľa v namietanom konaní.».

Sťažovateľka v závere poukazuje na to, že „zo všetkého uvedeného vyplýva, že okresný súd je zodpovedný za celkovú neprimeranú dĺžku namietaného konania a nerozhodnutia vo veci v zákonnej lehote. Od 28. 6. 2010 resp. 01. 07. 2010, t. j. od podania žaloby. Nevydaním (akéhokoľvek) rozhodnutia zapríčinil právnu neistotu u sťažovateľky, ktorá trvá.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a takto rozhodol:

„1. ... Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaniach vedených pod sp. zn.: 9 C/91 /2010, sp. zn. 10 C/91/2010, sp. zn. 10 C/141/2011 porušené boli...

2. ... Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Michalovce, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C/141/2011 konal bez zbytočných prieťahov...

3. ... Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré jej je Okresný súd Michalovce povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...

4. ... Okresný súd Michalovce je povinný zaplatiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho nastúpenia v sume 390,50 EUR (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Bauer s. r. o., Dénešova 19, 040 23 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 428/2018-17 z 12. júla 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 141/2011.

Zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 141/2011 považuje ústavný súd za preukázané, že okresným súdom je pod sp. zn. 10 C 141/2011 vedené konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti prikázaním veci za náhradu na základe žaloby podanej 28. júna 2010 žalobcom proti sťažovateľke a pôvodne žalovanej v 2. rade – [REDAKOVANÉ], ako aj konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k hnutel'ným veciam na základe žaloby podanej 1. júla 2010 sťažovateľkou (proti žalobcovi a žalovanej v 2. rade – [REDAKOVANÉ]).

Podpredseda okresného súdu sa k prijatej sťažnosti sťažovateľky vyjadril prípisom sp. zn. Spr V 318/18 z 28. augusta 2018, v ktorom poukázal na to, že „*Ohľadne vecnej stránky sťažnosti Okresný súd Michalovce trvá na svojom vyjadrení z 3. 7. 2018. Osobitne zdôrazňuje, že nárok sťažovateľky týkajúci sa zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam v konaní 10C/141/2011 je vybavovaný bez prieťahov. Súd odkazuje na prehľad procesných úkonov vykonávaných súdnym oddelením v uvedenej právnej veci obsiahnutých vo vyjadrení z 3. 7. 2018. Z nich je zrejmé i to, že dĺžka konania bola ovplyvnená prebiehajúcimi odvolacími konaniami iniciovanými sťažovateľkou, rovnako ako neúspešnou námietkou zaujatosti znalca [REDAKOVANÉ]. Čiastočná nečinnosť súdu týkajúca sa konania o zrušenie podielového spoluvlastníctva k hnutel'ným veciam do októbra 2015 bola vykompenzovaná zrýchleným konaním zo strany zákonného sudcu po októbri 2015 až po súčasnosť. I s ohľadom na prednostné vykonávanie úkonov v tejto právnej veci a záujem sudcu na urýchlenom rozhodnutí v jej merite súd má zato, že ústavné právo sťažovateľky na vybavenie veci bez zbytočných prieťahov porušené nebolo.*

Požadované finančné zadosťučinenie je neúmerne vysoké a neodráža okolnosti tohto prípadu (dĺžka odvolacích konaní a s tým spojená dĺžka na Krajskom súde v Košiciach, odvolanie podávané sťažovateľkou, neúspešne namietaná zaujatosť znalca...). Výška finančného zadosťučinenia nezodpovedá ani konštantnej judikatúre ústavného súdu v obdobných veciach.

Z uvedených dôvodov Okresný súd Michalovce navrhuje, aby Ústavný súd SR sťažnosti žalovanej ani sčasti nevyhovel.“.

Sťažovateľka sa podaním zo 17. septembra 2018 vyjadrila k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu a uviedla, že zotrváva na všetkých skutočnostiach, ktoré tvoria obsah jej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť okresného súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania na okresnom súde je rozhodovanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k hnutelným veciam aj k nehnuteľnostiam. Z hľadiska predmetu sporu ide o štandardnú občianskoprávnu vec, ktorá nie je právne zložitá. Z hľadiska rozsahu a náročnosti zisťovania skutkového stavu možno vec považovať za zložitejšiu vzhľadom na potrebu vykonať znalecké dokazovanie, a to tak vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ako aj vo vzťahu k hnutelným veciam. Podľa názoru ústavného súdu nejde však o výnimočný prvok skutkovej zložitosti, ktorý by presahoval bežný rámec prípadov s obdobným predmetom.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľky, ktorá v napadnutom konaní vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 1. rade.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené preskúmal správanie sťažovateľky v napadnutom konaní a konštatuje, že sťažovateľka riadne a včas reagovala na výzvy okresného súdu a ustanovovala sa aj na nariadené pojednávania. Adresovala okresnému súdu viacero podaní, ktorými sa snažila domôcť ochrany svojich práv a na ktoré musel okresný súd adekvátne reagovať, čím čiastočne prispela k namietanej dĺžke napadnutého konania, avšak rozhodovanie o týchto podaniach (odvolanie zo 4. júna 2012, odvolanie z 9. apríla 2013, odvolanie z 3. júna 2014, odvolanie z 24. marca 2016, námietka zaujatosti znalca z 23. marca 2016, pozn.), ktoré ovplyvnili dĺžku napadnutého konania, nemôžu ísť na vrub okresnému súdu, na čo ústavný súd prihliadol pri určení výšky priznaného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 141/2011 zistil takýto priebeh napadnutého konania:

- 7. júna 2011 okresný súd vydal uznesenie, ktorým boli nároky uplatnené pôvodne v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 C 91/2010 vylúčené na samostatné konanie ďalej vedené pod sp. zn. 10 C 141/2011 (napadnuté konanie, pozn.),

- 11. novembra 2011 sa konalo v napadnutom konaní pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely určenia hodnoty nehnuteľnosti,

- 24. novembra 2011 okresný súd zaslal realitným kanceláriám výzvy k oznámeniu trhovej hodnoty bytu a rekreačnej chaty, ktoré sú predmetom sporu,

- 5. januára 2011 okresný súd zaslal ďalšiu výzvu realitným kanceláriám, aby oznámili trhovú hodnotu bytu a rekreačnej chaty,

- 21. februára 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky,

- 16. marca 2012 sa v napadnutom konaní konalo pojednávanie, pričom účastníkmi napadnutého konania bolo zhodne navrhnuté odročenie pojednávania s tým, že právny zástupca sťažovateľky zašle písomné stanovisko a zástupca žalobcu v lehote 20 dní okresnému súdu oznámi ďalšie návrhy na dokazovanie, resp. oznámi, či nedošlo k mimosúdnej dohode, pojednávanie bolo odročené na neurčito,

- 27. apríla 2012 bol právny zástupca žalobcu okresným súdom vyzývaný, aby oznámil návrhy na dokazovanie,

- 9. mája 2012 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalobcu o nariadenie znaleckého dokazovania na zistenie hodnoty nehnuteľností,

- 11. mája 2012 okresný súd uznesením č. k. 10 C 141/2011-46 v znení opravného uznesenia č. k. 10 C 141/2011-55 z 21. júna 2012 nariadil znalecké dokazovanie na zistenie hodnoty nehnuteľností a zároveň boli účastníci napadnutého konania zaviazaní zložiť preddavky na trovy znaleckého dokazovania, každý po 350 €,

- 4. júna 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu č. k. 10 C 141/2011-46 z 11. mája 2012 v znení opravného uznesenia č. k. 10 C 141/2011-55 z 21. júna 2012 v časti výroku o zložení preddavku na trovy znaleckého dokazovania (ďalej len „odvolanie sťažovateľky“),

- 21. júna 2012 bolo odvolanie sťažovateľky okresným súdom doručované ostatným účastníkom na vyjadrenie,

- 19. júla 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľky,

- 30. júla 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti opravnému uzneseniu,

- 5. septembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovanej v 1. rade proti opravnému uzneseniu,

- 11. septembra 2012 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky,

- 2. januára 2013 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Co 230/2012 z 27. novembra 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 10 C 141/2011 z 11. mája 2012 v znení opravného uznesenia sp. zn. 10 C 141/2011 z 21. júna 2012 vo výroku o povinnosti sťažovateľky zložiť preddavok na trovy znaleckého,

- 14. januára 2013 bolo okresným súdom doručované uznesenie krajského súdu sťažovateľke spolu s tlačivom na oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 28. januára 2013 bolo okresnému súdu doručené sťažovateľkou vyplnené tlačivo na účely oslobodenia od súdneho poplatku,

- 8. februára 2013 bol okresným súdom zistený príjem sťažovateľky u jej zamestnávateľa a držba motorových vozidiel na okresnom dopravnom inšpektoráte,

- 18. marca 2013 bolo okresným súdom vydané uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku,

- 9. apríla 2013 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 10 C 141/2011 z 18. marca 2013 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov,

- 24. apríla 2013 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky,
- 31. októbra 2013 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu,
- 5. novembra 2013 okresný súd vydal uznesenie o povinnosti sťažovateľky zložiť preddavok na trovy dokazovania v sume 175 €,
- 5. decembra 2013 okresný súd zaslal spis ustanovenej znalkyni pre účely vypracovania znaleckého posudku,
- 7. apríla 2014 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok,
- 5. apríla 2014 bolo okresným súdom vydané uznesenie o odmene pre znalkyňu,
- 3. júna 2014 podala sťažovateľka odvolanie proti uzneseniu o priznaní odmeny pre znalkyňu,
- 16. júna 2014 okresný súd zaslal sťažovateľke výzvu pre účely odstránenia väd odvolania,
- 18. júna 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k výzve okresného súdu,
- 31. júla 2014 bolo okresnému súdu doručené písomné podanie vo veci zo strany sťažovateľky,
- 24. septembra 2014 okresný súd predložil spis krajskému súdu pre účely rozhodnutia o podanom odvolaní sťažovateľky,
- 14. júla 2015 bolo okresnému súdu doručené potvrdzujúce uznesenie krajského súdu spoločne so spisom,
- 20. júla 2015 bolo okresným súdom uznesenie krajského súdu doručované účastníkom napadnutého konania,
- 19. októbra 2015 bolo okresným súdom vydané uznesenie o povinnosti žalovanej zložiť preddavok na znalecké dokazovanie s výrokom o vrátení zaplateného súdneho poplatku v sume 175 €,
- 15. decembra 2015 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účely nariadenia znaleckého dokazovania týkajúceho sa hodnoty hnutel'ných vecí a kontrolného znaleckého dokazovania týkajúceho sa hodnoty nehnuteľností,
- 5. februára 2016 boli žalobca a žalovaná v 2. rade okresným súdom vyzvaní na predloženie dôkazov,

- 3. marca 2016 bolo okresným súdom vydané uznesenie o oslobodení žalovanej v 2. rade od súdnych poplatkov,

- 9. marca 2016 bolo okresným súdom vydané uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania o určenie hodnoty nehnuteľností a uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania o určenie hodnoty hnutel'ných vecí,

- 21. marca 2016 bolo okresným súdom vydané opravné uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania o určenie hodnoty nehnuteľností a o nariadení znaleckého dokazovania o určenie hodnoty hnutel'ných vecí,

- 23. marca 2016 s'ťažovateľka doručila okresnému súdu námietku zaujatosti súdneho znalca [REDACTED],

- 24. marca 2016 s'ťažovateľka doručila súdu odvolanie proti výroku uznesenia súdu o zložení preddavku na trovy znaleckého dokazovania v uzneseniach o nariadení znaleckého dokazovania z dôvodu svojej nemajetnosti,

- 31. marca 2016 bola vznesená námietka zaujatosti znalca doručovaná znalcovi a stranám sporu na vyjadrenie,

- 31. marca 2016 bolo okresným súdom vydané uznesenie o priznaní preddavku znalcovi [REDACTED] vo výške 200 €,

- 31. marca 2016 bolo okresným súdom vydané uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov s'ťažovateľke,

- 5. mája 2016 bolo okresným súdom vydané uznesenie o nevyhlúčení znalca,

- 2. júna 2016 bol okresným súdom spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní s'ťažovateľky proti uzneseniam súdu, v ktorých bolo rozhodnuté o povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie,

- 28. júna 2017 sa spis vrátil okresného súdu s potvrdzujúcim uznesením okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov s'ťažovateľke,

- 3. augusta 2017 bola s'ťažovateľka okresným súdom urgovaná, aby zložila preddavok na znalecké dokazovanie,

- 14. augusta 2017 s'ťažovateľka zaplatila požadované preddavky na znalecké dokazovanie,

- 13. októbra 2017 okresný súd vydal uznesenia o priznaní odmeny znalcovi [REDACTED] a priznaní odmeny znalkyni [REDACTED],

- 26. januára 2018 okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil vstup ďalších účastníkov na strane žalobcu a žalovaného do napadnutého konania, a zároveň vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu žalobného návrhu,
- 22. februára 2018 okresný súd doručoval vyjadrenia sťažovateľky a žalovaného v 3. rade z 13. februára 2018 na vyjadrenie ostatným účastníkom,
- 26. februára 2018 okresný súd zaslal spis znalcovi [REDACTED] pre účely vypracovania kontrolného znaleckého posudku na určenie hodnoty nehnuteľností,
- 11. mája 2018 bolo okresným súdom vydané uznesenie o priznaní odmeny za vypracovaný kontrolný znalecký posudok hodnoty nehnuteľností a ten bol zároveň doručovaný účastníkom napadnutého konania na vyjadrenie,
- 2. júla 2018 bolo okresným súdom vyjadrenie sťažovateľky ku kontrolnému znaleckému posudku z 3. júna 2018 doručované ďalším účastníkom napadnutého konania.

Ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam i hnutelným veciam.

V napadnutom konaní v časti konania o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nemožno identifikovať obdobia nečinnosti okresného súdu. Okresný súd vykonával jednotlivé procesné úkony v zásade plynulo a priebežne – postupoval v súvislosti s procesnými návrhmi účastníkov na oslobodenie od súdnych poplatkov, s podanými námietkami zaujatosti, ustanovil znalcov a nariadil im vypracovať znalecký posudok.

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval neefektívne.

Prvok neefektívneho postupu je zjavný v tom, že, ako vyplýva z uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Co 230/2012 z 27. novembra 2012, uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 141/2011-46 z 11. mája 2012 v znení opravného uznesenia z 21. júna 2012 bolo zrušené z dôvodu, že okresný súd rozhodol predčasne a neskúmal u sťažovateľky dôsledne, či sú splnené podmienky na jej oslobodenie od súdnych poplatkov.

Ústavný súd konštatuje, že vec sťažovateľky nie je ani po siedmich rokoch od začatia konania právoplatne skončená, čo je už samo osebe z ústavného hľadiska neakceptovateľné (napr. m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010), pričom okresný súd ani raz nerozhodol meritórne.

Z priebehu napadnutého konania je zrejmé, že súd postupoval v časti týkajúcej sa zrušenia a vypořádania nehnuteľností, ktoré sú predmetom napadnutého konania, neefektívne aj pri zabezpečení znaleckých posudkov, keď o nariadení znaleckého posudku na zistenie hodnoty nehnuteľností, ktoré sú predmetom napadnutého konania, rozhodol 11. mája 2012, avšak spis bol súdnemu znalcovi predložený pre účely vypracovania znaleckého posudku až o rok a pol neskôr, teda 5. decembra 2013.

Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k predmetu konania o zrušenie a vypořádanie hnutelných vecí je napadnuté konanie poznamenané neodôvodnenou nečinnosťou od vydania uznesenia okresného súdu o vylúčení veci na samostatné konanie, t. j. od 7. júna 2011, čo bolo prvým úkonom v napadnutom konaní, až po december 2015, keď bolo okresným súdom nariadené znalecké dokazovanie pre účely zistenia hodnoty hnutelných vecí. Uvedená skutočnosť nepochybne prispela k celkovému predĺženiu napadnutého konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval neefektívne, a s prihliadnutím na celkovo neakceptovateľnú dĺžku konania tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a k porušeniu práva na prejednanie jej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 141/2011 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 6 000 €, pričom v sťažnosti uvádza: *„Sťažovateľke je prietahmi v konaní doposiaľ spôsobovaná nemateriálna ujma, ktorej náhradu ohodnocuje na sumu 3 000,- EUR a to najmä neefektívnou činnosťou a nečinnosťou okresného súdu v namietanom konaní po dobu (8) osme rokov. Prietahmi v konaní však dochádza k chátraniu nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu a ich hodnota sa neustále znižuje. Z tohto dôvodu žiada sťažovateľka tiež náhradu vo výške 3 000,- EUR.*

Sťažovateľka aj s prihliadnutím na predmet namietaného konania o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume spolu 6.000,-EUR z dôvodov uvedených v sťažnosti, nakoľko okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou spôsobuje sťažovateľovi nemajetkovú a majetkovú ujmu značne prevyšujúcu sumu požadovaného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľke v priamej súvislosti s odopieraním poskytnutia spravodlivosti a včasného prejednávania jej veci v namietanom konaní vzniká teda nemajetková ujma spočívajúca najmä v pocitoch totálnej neistoty a bezmocnosti.

Vzhľadom k uvedenému sťažovateľka žiada ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, a to s cieľom dovŕšenia ochrany porušených namietaných práv v posudzovanom prípade, pretože má za to, že v namietanom konaní k porušeniu došlo spôsobom, ktorý si vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Sťažovateľka rovnako žiada aby ústavný súd pri určení finančného zadosťučinenia vychádzal dôrazne zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 10 C 141/2011, berúc do úvahy konkrétne okolnosti danej veci popísané v tomto rozhodnutí, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2018.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to 2 x 153,50 €, t. j. spolu 307 € a režijný paušál 2 x 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 325,42 €. Právny zástupca sťažovateľky preukázal, že je platiteľom DPH, predložením osvedčenia o registrácii pre daň, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o DPH v rozsahu 20 % (65,08 eur) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná úhrada trov sťažovateľky celkovo predstavuje sumu 390,50 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018